

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความจำเป็นในการเร่งรัดพัฒนาประเทศ เพื่อความอยู่รอดของชาติ และเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน แต่การที่ประเทศชาติจะดำเนินไปได้เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของพลเมืองในชาติเป็นสำคัญ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อุศตสาหกรรม และอื่นๆ นั้นจะดำเนินไปได้ดีเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะต่างๆ ของประชาชนในประเทศนั้นเป็นอันดับแรก ฉะนั้นการพัฒนาบุคคลจึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในการพัฒนาประเทศไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน , 2524)

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากมายในชีวิตของมนุษย์ ทำให้คนเรามีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายขึ้น ในขณะที่ประเทศชาติกำลังเจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ นั้น หากมองย้อนกลับเราจะพบว่าสิ่งที่เจริญขึ้นนั้นเป็นไปในด้านวัตถุเสียส่วนใหญ่ ความเป็นมนุษย์และจิตใจของคนกลับมิได้พัฒนาตามขึ้นไปด้วยมีแต่จะยิ่งถดถอยลงไปเรื่อยๆ ประกอบกับการที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ความล้มเหลวทางเศรษฐกิจด้วยแล้ว ทำให้พบว่าผู้คนในปัจจุบันดำเนินชีวิตด้วยการกระทำแต่เพื่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น มองข้ามความรู้สึกของผู้อื่นไป มีความเห็นแก่ตัว แข่งแข่งชิงดีและทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะเอาตัวรอด เหตุการณ์เหล่านี้สามารถพบเห็นได้จากหนังสือพิมพ์ที่รายงานเกี่ยวกับ การปล้น ฆ่า น้อโกง ดัดสินปัญหาด้วยวิธีการที่รุนแรงหรือการทำร้ายร่างกายผู้อื่น ไม่เว้นแต่ละวัน เหตุการณ์เหล่านี้ไม่ปรากฏแต่เฉพาะผู้ใหญ่เท่านั้น เด็กเริ่มมีการเลียนแบบพฤติกรรมและซึมซับสิ่งเหล่านั้นจากผู้ใหญ่แล้ว งานวิจัยของคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก (2535) พบว่า ปัญหาทางจริยธรรมเป็นสิ่งที่ควรตระหนักอย่างยิ่ง เพราะเด็กวัย 0-12 ปีของไทยมีปัญหาคความเลื่องทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมตามวัยและอย่างต่อเนื่องเท่าที่ควร จากที่กล่าวมาทำให้เห็นว่าเราจำเป็นต้องหันมาสนใจใส่ใจและแก้ไขในเรื่องจริยธรรมของคน

การพัฒนาคนเริ่มตั้งแต่ในช่วงปฐมวัย เพราะเด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่จะเริ่มต้นรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ John Locke ได้เปรียบเทียบเด็กกับผ้าขาวที่พร้อมจะรับการแต่งแต้มจากผู้ใหญ่ ดังนั้นสิ่งที่ผู้ใหญ่ให้แก่เด็กจึงเสมือนกับเป็นการวางรากฐานให้กับเด็ก การพัฒนาคนมิใช่แค่

พัฒนาเฉพาะในด้านสติปัญญาเท่านั้น แต่จะต้องพัฒนาเด็กในทุกๆด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ในด้านจริยธรรมนั้นได้รับการตระหนักว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นจะต้องปลูกฝังให้แก่เด็ก ดังสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

"เพื่อให้เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3-5 ปี มีโอกาสได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา "

ซึ่งจะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) มีนโยบายชัดเจนในการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาจริยธรรมซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคมในปัจจุบัน ช่วงแรกของชีวิต เด็กปฐมวัยจะได้รับการปลูกฝังทางจริยธรรมมากกว่าในช่วงอื่นๆ และกลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กมากที่สุดคือสมาชิกในครอบครัวของเด็ก รองลงมาคือโรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมศึกษา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน , 2524) ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงควรจัดให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว

จริยธรรมของบุคคลมีต้นเหตุมาจากอิทธิพลของสังคมมากกว่าอิทธิพลของพันธุกรรม แหล่งกำเนิดที่สำคัญของจริยธรรมของบุคคลก็คือสังคม รากฐานของการเกิดจริยธรรมจะเริ่มก่อตัวขึ้นในทารกตั้งแต่แรกเกิด โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่นที่ละน้อย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524 อ้างถึงใน ทิพวรรณ ถิมสุขนรินทร์, 2535)

พื้นฐานในการพัฒนาจริยธรรมของเด็ก คือ โรงเรียนจะต้องจัดหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทัศนคติที่ดีงาม และฝึกปฏิบัติสิ่งที่ควรกระทำของนักเรียน ครูและเพื่อนจะต้องมีทัศนคติและความสัมพันธ์ที่เป็นไปในทำนองเข้าใจและยอมรับเด็ก รวมทั้งเป็นแบบอย่างอันดีแก่เด็กในเรื่องการแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ครูจะต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรมให้แก่เด็กด้วย (สุโขทัยธรรมมาราช, มหาวิทยาลัย, 2524) โรงเรียนจะได้รับการคาดหวังจากสังคมอย่างมากในการปลูกฝังรูปแบบและเสริมสร้างการเลียนแบบจากตัวอย่างในสังคมให้แก่นักเรียน ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติ ครูจึงมีหน้าที่ที่จะต้องจัดและพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการปลูกฝังและเสริมสร้างจริยธรรม (ประภาศรี สีหอำไพ, 2540)

แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) เป็นแนวคิดหนึ่งที่มุ่งให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่คอยชี้แนะและคอยช่วยเหลือส่งเสริมเด็กให้พัฒนาไปอย่างเหมาะสม

แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ แบ่งความรู้ออกเป็น 3 ประเภท คือ ความรู้ด้านกายภาพ (Physical Knowledge) ความรู้ด้านตรรกและคณิตศาสตร์ (Logio-mathematical Knowledge) และความรู้ด้านจริยธรรมทางสังคม (Sociomoral Knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ที่ได้มาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ เด็กจะเรียนรู้ถึงบทบาทของตนเองในสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับนับถือตนเองและบุคคลอื่น การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การสร้างกฎกติการ่วมกัน และความเป็นตัวของตนเอง (อุคมตักขณ์ กุฬพิจิต , 2539) แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์จึงเป็นแนวคิดหนึ่งที่ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมทางสังคมให้แก่เด็ก โดยให้ความสำคัญต่อการสอนที่มุ่งพัฒนาให้เด็กมีการพึ่งตนเองส่งเสริมให้เด็กสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเอง และเตรียมเด็กให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (DeVries and Zan, 1994)

Piaget (1954/1981) กล่าวว่า ความรู้สีกทางจริยธรรมมีจุดเริ่มต้นอยู่ที่การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนี้จะช่วยให้เด็กสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

Selman (1980) ได้ทำการศึกษาการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นพื้นฐานของจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ทำให้เราเข้าใจเด็กว่าเขาคิดอย่างไรเกี่ยวกับจริยธรรมทางสังคมและคิดอย่างไรกับผู้อื่น โดยแบ่งการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน (Negotiation Strategies) แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับ 0 กลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันโดยวิธีการขู่หรือใช้กำลังทางกาย ระดับ 1 กลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันโดยวิธีการออกคำสั่งให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ระดับ 2 กลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันโดยวิธีการงู้อะหรือใช้ความร่วมมือ และระดับ 3 กลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันโดยคำนึงถึงความต้องการของตนเองและผู้อื่น

2. ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน (Shared Experience) แบ่งเป็น 4 ระดับคือ ระดับ 0 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันโดยการเลียนแบบ ระดับ 1 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันโดยแสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม ระดับ 2 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน โดยการไตร่ตรองในความเหมือนทางความคิดหรือประสบการณ์ร่วมกัน และระดับ 3 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน โดยวิธีร่วมมือและเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน (DeVries and Zan, 1994)

จริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ จะเป็นแนวทางที่ทำให้เราเข้าใจถึงถึงความสัมพันธ์ของคนที่มิให้กับบุคคลอื่น และการแสดงออกของบุคคลที่กระทำต่อผู้อื่นอย่างมีความหมาย DeVries and Kohlberg (1987 / 1990) ได้เสนอแนวทางที่ช่วยให้เกิด

ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมให้กับเด็ก และเห็นถึงความจำเป็นที่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยจะต้องสร้างพื้นฐานทางจริยธรรมให้กับเด็ก แนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ก็คือการส่งเสริมให้มีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นั่นก็คือการส่งเสริมให้เด็กเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้อื่น ให้เขาสามารถเข้าใจและพิจารณาได้ว่าอะไรดีที่สุดถูกต้องที่สุด เหมาะสมที่สุด โดยพิจารณาถึงความคิดเห็นของผู้อื่นประกอบด้วย

DeVries and Zan (1994) ได้กล่าวว่า จริยธรรมทางสังคมที่นำมาประยุกต์กับเด็กปฐมวัย เน้นถึงความร่วมมือในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเพื่อน และเด็กกับคนอื่น การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมจะเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ให้ความสำคัญกับบทบาทของครูเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างบรรยากาศจริยธรรมทางสังคมในชั้นเรียน ซึ่งบทบาทสำคัญของครูคอนสตรัคติวิสต์ที่จะก่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นจริยธรรมทางสังคมก็คือ

- 1) การร่วมมือกับเด็ก
 - เข้าใจในเหตุผลของเด็ก
 - ช่วยให้เด็กสร้างสิ่งต่างๆ รวมถึงความรู้ด้วยตนเอง
- 2) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเด็ก
 - ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ทางอารมณ์และความสามารถในการแก้ปัญหา
 - ส่งเสริมการสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคล
 - ส่งเสริมการสร้างคุณค่าทางจริยธรรม

นอกจากนี้บทบาทในการดำเนินกิจกรรมของครูก็จะมีส่วนในการสร้างบรรยากาศจริยธรรมทางสังคมในชั้นเรียน ซึ่งมีหลัก 5 ประการดังนี้

1. เฝ้าหรือกระตุ้นความสนใจของเด็ก
 - แนะนำเป้าหมายที่อาจเป็นไปได้
 - แนะนำวิธีการที่เป็นไปได้
 - ดำเนินการอภิปรายถึงความคิดของเด็ก
2. ปล่อยให้เด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรม
3. ส่งเสริมให้เด็กมีเหตุผล
4. เสริมสร้างการควบคุมตนเองและความร่วมมือทางสังคม
 - ให้เด็กขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

- สนับสนุนการเจรจาต่อรอง
- สนับสนุนให้แบ่งปันประสบการณ์

5. สร้างให้เกิดความขัดแย้งในการเคลื่อนไหวกิจกรรม

การเสริมสร้างบรรยากาศจริยธรรมทางสังคมเกิดขึ้นได้ในทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นชั่วโมงกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก ชั่วโมงทำความสะอาด เวลาอาหารกลางวัน เวลาพักผ่อน หรือแม้แต่การเรียนวิชาการ ครูก็สามารถสร้างหรือกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศจริยธรรมทางสังคมได้ตลอดเวลา (DeVries and Zan, 1994) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า บทบาทของครูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างบรรยากาศจริยธรรมทางสังคมให้แก่เด็ก หรือส่งเสริมให้เด็กมีจริยธรรมทางสังคมที่ดี

John Dewey กล่าวว่า การศึกษาควรจะมีความสัมพันธ์กับชีวิตปัจจุบันของเด็ก เขามั่นใจว่าความสำคัญต่อการรับผิดชอบของสังคม การยอมรับนับถือตัวบุคคล บทบาทของครูคือผู้สังเกต ชี้แนะและส่งเสริม มิใช่ผู้ควบคุมการเรียน (हररररर नीलवीररर, 2535) เราจึงถือได้ว่าครูเป็นบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาเด็กและเป็นหน้าที่ของครูที่จะส่งเสริมให้เด็กประสบความสำเร็จและเจริญงอกงามในทุกๆด้าน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520) กล่าวว่า การปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กควรกระทำตั้งแต่วัยเด็กจนถึง 10 ปี เพราะเป็นวัยที่พร้อมจะได้รับการปลูกฝังมากที่สุด วิธีการปลูกฝังอาจทำได้โดยให้การเสริมแรง การเลียนแบบ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี นอกจากการที่ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแล้ว ครูจำเป็นต้องเข้าใจเหตุผลและมีปฏิริยาโต้ตอบกับเด็กอย่างเหมาะสมด้วย

การพัฒนาจริยธรรมไม่ใช่การเรียนรู้ออกจากการสอนของผู้อื่นอย่างเฉิว แต่ได้จากการเลียนแบบตัวแบบในสังคม ครูจึงเป็นผู้หนึ่งทีเด็กจะเลียนแบบ ผลการวิจัยของทิสนา แคมมณี (2521) อ้างถึงมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาริราช, 2524) เกี่ยวกับบุคลิกภาพและพฤติกรรมสำคัญของครูทั้งผลในทางดีและไม่ดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งพบว่าบุคลิกภาพและพฤติกรรมของครูมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน คือการตั้งใจและการเสริมกำลังใจผู้เรียน และการทำเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ด้านบุคลิกภาพที่ส่งผลไม่ดีต้อการเรียนของนักเรียนคือ พฤติกรรมที่ก้าวร้าว ตั้งแต่การว่ากล่าวตักเตือน การดูค่า ประจาน คาดโทษ ดุหมั่น จนถึงการลงโทษทางกายทั้งหนักและเบา จากผลการวิจัย ทำให้เราทราบว่า ครูควรได้รับการปรับปรุงพฤติกรรมของคน โดยเฉพาะพฤติกรรมที่แสดงออกต่อนักเรียน ครูสภา กล่าวถึงความสำคัญของอาชีพครูว่า บุคคลที่จะประกอบอาชีพครูควรมีคุณลักษณะอย่างน้อย 4 ประการคือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2523)

นักวิจัยทางจิตวิทยา พบว่าเด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากผู้อื่นโดยที่ผู้อื่นตั้งใจที่จะสอนหรือไม่ตั้งใจที่จะสอนก็ตาม ส่วนมากแล้วเด็กจะเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้ใหญ่ไม่ได้ตั้งใจที่จะสอน ยิ่งกว่านั้นเด็กยังเลียนแบบลักษณะของผู้ใหญ่ ความจริงจึงอยู่ที่ว่าเด็กจะทำได้นั้นย่อมจะต้องอยู่ใกล้ชีวิตผู้ที่มีจริยธรรมสูง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน , 2524)

จากที่กล่าวมาทำให้เราเห็นว่านอกจากครูจะตั้งสอนให้เด็กมีจริยธรรมทางสังคมแล้วตัวครูเองยังต้องเป็นผู้ที่มีจริยธรรมทางสังคมในระดับที่สูงด้วย จึงจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้

การประพฤติปฏิบัติของคนนั้นมีผลจากความเชื่อ ถ้าเรามีความเชื่อในสิ่งใดการแสดงออกจะกระทำตามความเชื่อเหล่านั้น ปรัชญาการศึกษาหรือแนวคิดทางการศึกษาก็เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการแสดงออกถึงพฤติกรรมและการปฏิบัติของครูต่อเด็ก ปรัชญาการศึกษามีผลต่อการจัดการศึกษาในด้านต่างๆ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา การเลือกและการจัดเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรม การสอน การบริหารโรงเรียนการจัดชั้นเรียน ตลอดจนการวัดและประเมินผล (สุพิน บุญวงศ์, 2535) ดังนั้นแนวคิดทางการศึกษาที่แตกต่างกันย่อมทำให้ครูมีพฤติกรรมและการปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่แตกต่างกันด้วย

Dewey กล่าวว่า หลักจิตวิทยามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการศึกษาเนื่องจากเป็นพื้นฐานของการเลือกตัดสินใจวิธีการทางการศึกษา เพื่อให้เข้าใจถึงการสร้างสมมติฐานทางปรัชญาการศึกษา (อ้างถึงใน (DeVries and Kohlberg, 1990)

จากการศึกษาแนวคิดของ Kohlberg และ Mayer (1972) เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างของแนวคิดทางการศึกษาที่สะท้อนมาจากจิตวิทยาการศึกษา 3 กลุ่ม คือ กลุ่มวุฒิภาวะนิยม (Romanticism) กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Cultural Transmission) และกลุ่มปฏิสัมพันธ์นิยม (Cognitive Developmental) กลุ่มแนวคิดเหล่านี้มาจากความเชื่อในองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่การนิยามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา การปฏิบัติ และการประเมินผลทางการศึกษาที่แตกต่างกันอันจะมีผลต่อบทบาทของครูในด้านการมีปฏิสัมพันธ์และการปฏิบัติต่อเด็ก ตลอดจนหลักสูตรและการสอนที่แตกต่างกันด้วย

แนวคิดทั้ง 3 กลุ่มจากแนวคิดของ Kohlberg และ Mayer สะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาเด็กดังนี้

1. แนวคิดแบบวุฒิภาวะนิยม (Romanticism) มีความเชื่อเกี่ยวกับเด็กว่าเด็กจะพัฒนาไปตามวุฒิภาวะ รูปแบบการเจริญเติบโตจะเป็นขั้นตอนที่มีลำดับแน่นอนและได้กำหนดไว้แล้ว พัฒนาการจะเกิดก่อนการเรียนรู้ เมื่อเด็กมีความพร้อมทางวุฒิภาวะแล้วจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. แนวคิดแบบพหุวัฒนธรรมนิยม (Cultural Transmission) มีความเชื่อว่าความรู้เป็นผลมาจากข้อมูลที่เด็กได้รับเข้ามาจากภายนอกของบุคคล การเรียนรู้จะได้รับอิทธิพลมาจากการเลียนแบบ การลงโทษ การให้รางวัล และการฝึกซ้ำๆ

3. แนวคิดแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Cognitive Developmental) มีความเชื่อว่าความรู้ต่างๆ เกิดจากการสร้างความรู้ภายในตัวบุคคล โดยผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่ได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมและสังคมภายนอกมากกว่าที่จะเกิดขึ้นเองตามวุฒิภาวะ หรือการเรียนรู้โดยตรงจากสิ่งแวดล้อม

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในประเทศไทย มีหน่วยงานหลายแห่งที่รับผิดชอบและต่างมีรูปแบบของการจัดที่แตกต่างกันออกไป ผ่องพรรณ เอกอาวช และทิพสุดา ตูเมธเสนี (2529) ได้สรุปรายงานการวิจัยไว้ว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทยประกอบด้วย กรมการพัฒนาชุมชน กรมประชาสงเคราะห์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา กรมการศาสนา กรมการฝึกหัดครู ทบวงมหาวิทยาลัย สภาคอม และมูลนิธิต่างๆ ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีรูปแบบการจัดที่แตกต่างกัน ھرรษา นิลวิเชียร (2535) ได้กล่าวถึงลักษณะการดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. มุ่งหมายเสริมความพร้อมทางด้านวิชาการ อันได้แก่ การอ่าน การเขียน และการเรียนรู้จำนวน
2. ยึดหลักให้ความรู้ทางสังคม การปล่อยให้เด็กเล่นอย่างเสรี และการดูแลทางด้านสุขภาพอนามัย
3. เสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กได้พัฒนาครบทุกด้าน คือ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ไม่เน้นการอ่านและการเขียน

ด้วยการจัดหลักสูตรและรูปแบบของการจัดที่แตกต่างกัน จึงเป็นที่น่าสนใจว่า บทบาทการสอนของครูจากหน่วยงานต่างๆที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน จะสะท้อนถึงความแตกต่างของจริยธรรมทางสังคมจากการสอนที่ต่างกัน

เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเขตที่มีการจัดการศึกษาระดับอนุบาลครบทุกสังกัดที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา และมีลักษณะของการจัดที่เด่นชัด มีความพร้อมสมบูรณ์ในทุกด้าน ตามแนวการจัดของสังกัดต่างๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาการจัดการศึกษาระดับอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสนใจที่จะศึกษาว่าครูอนุบาลที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาล และมีแนวทางในการจัดที่ชัดเจน ครูแต่ละหน่วยงานดังกล่าวจะมีจริยธรรม

ทางสังคมต่อนักเรียนต่างกันหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาครูให้มีจริยธรรมทางสังคมที่เหมาะสมต่อเด็ก ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมให้แก่เด็กอนุบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน และด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันจากบทบาทการสอนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดของ Kohlberg และ Mayer

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของครูอนุบาลจะศึกษา 2 ด้าน คือ
 - 1.1 ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน (Negotiation Strategies: NS)
 - 1.2 ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน (Shared Experience : SE)
2. การศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของครูอนุบาลจะศึกษาเฉพาะในด้านบทบาทการสอนในห้องเรียน
3. การศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของครูอนุบาลจะศึกษาเฉพาะปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในช่วงที่เป็นกิจกรรมการสอนในห้องเรียนช่วงเช้า(08.30น. - 11.30 น.) เท่านั้น ไม่ครอบคลุมสถานการณ์อื่น
4. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล โดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมด้วยการบันทึกวิดีโอการสอนของครู 5 คน คนละ 10 วัน วันละ 3 ชั่วโมง เฉพาะช่วงเวลา 8.30-11.30 น. รวมเป็นคนละ 30 ชั่วโมง นอกจากนี้ได้ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ และการศึกษานอกสารของโรงเรียนแต่ละแห่งด้วย
5. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะรวมเฉพาะโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ใช้แนวการสอนแบบเดียวกัน คือโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนเน้นวิชาการ

ข้อตกลงเบื้องต้น

ภูมิหลังในการอบรมเลี้ยงดูและการปลูกฝังจริยธรรมไม่มีผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ในการสอนของครูอนุบาล

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ขณะที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในการสอนในห้องเรียน โดยแสดงออกใน 2 ด้าน คือ ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลง และด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน

ระดับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ หมายถึง เกณฑ์ที่แบ่งพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ขณะที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในการสอนในห้องเรียน โดยแสดงออก 2 ด้าน คือ ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน และ ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับ 0 ระดับ 1 ระดับ 2 และระดับ 3 สามารถวัดได้โดยการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

กลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเมื่ออยู่ในภาวะที่มีความขัดแย้งกันเกิดขึ้นในช่วงของการสอนในห้องเรียน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

ระดับ 0 คือ การแสดงออกถึงแรงกระตุ้นจากความต้องการทางธรรมชาติ หรือการยอมแพ้ต่อความต้องการทางธรรมชาติ โดยการใช้ปฏิริยาทางร่างกายที่จะเอาสิ่งที่ครูต้องการ หรือการข่มขู่ทางร่างกายต่อนักเรียน

ระดับ 1 คือ การแสดงความต้องการของครูฝ่ายเดียว โดยการควบคุมนักเรียน

ระดับ 2 คือ การสะท้อนความคิดที่พิจารณาถึงความต้องการของนักเรียนด้วยการพยายามประสานสิ่งต่างๆ เหนือหน้ากับของครู โดยเป็นผู้ชักจูง หรือถูกชักจูงโดยนักเรียน

ระดับ 3 คือ การพยายามให้เกิดความเข้าใจตรงกัน โดยการเข้าใจนักเรียน หรือให้นักเรียนเข้าใจครู

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเมื่ออยู่ในภาวะที่ผ่อนคลาย มีความเป็นมิตรต่อกันในช่วงการสอนในห้องเรียน แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

ระดับ 0 คือ การแสดงแรงขับดันโดยกระบวนการของความกระตือรือร้น

ระดับ 1 คือ การแลกเปลี่ยนที่มีจิตสำนึกมากขึ้น แต่ยังเป็นการกระทำข้างเดียว ที่ไม่ได้พิจารณาความคิดเห็นของนักเรียน

ระดับ 2 คือ การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างความคิดเห็นของนักเรียนกับของครู

ระดับ 3 คือ การร่วมมือซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ครูอนุบาล หมายถึง ครูที่สอนเด็กอายุ 5-6 ปี ในโรงเรียนอนุบาลเขตกรุงเทพมหานคร

บทบาทการสอน หมายถึง พฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานประกอบการเรียนการสอนให้กับเด็กในห้องเรียน รวมถึงการปฏิสัมพันธ์และการแสดงออกของครูที่มีต่อเด็ก

แนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer หมายถึง แนวคิดทางการศึกษาที่สะท้อนมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความเชื่อขององค์ประกอบในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน อันนำไปสู่การจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน แบ่งแนวคิดดังกล่าวเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. แนวคิดแบบวุฒิภาวะนิยม (Romanticism) มีความเชื่อว่า เด็กจะพัฒนาไปตามวุฒิภาวะ รูปแบบการเจริญเติบโตจะเป็นขั้นตอนที่มีลำดับแน่นอนและได้กำหนดไว้แล้ว พัฒนาการจะเกิดก่อนการเรียนรู้ เมื่อเด็กมีความพร้อมทางวุฒิภาวะแล้วเขาจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. แนวคิดแบบพฤติกรรมนิยม (Cultural Transmission) มีความเชื่อว่า ความรู้เป็นผลมาจากข้อมูลที่เด็กได้รับเข้ามาจากภายนอกบุคคล การเรียนรู้จะได้รับอิทธิพลจากการเลียนแบบ การลงโทษ การให้รางวัล และการฝึกซ้ำๆ

3. แนวคิดแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Cognitive Developmental) มีความเชื่อว่า ความรู้ต่างๆ เกิดจากการสร้างความรู้ภายในตัวบุคคล โดยผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่ได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมและสังคมภายนอกมากกว่าที่จะเกิดขึ้นเองตามวุฒิภาวะ หรือการเรียนรู้โดยตรงจากสิ่งแวดล้อม (อุคตลักษณ์ กุลพิจิตร, 2539)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ และแนวคิดในการแบ่งกลุ่มโครงสร้างทางการศึกษาของ Kohberg และ Mayer (1972) แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูอนุบาลที่สอนเด็กอายุระหว่าง 5-6 ปีในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ของสังกัดต่างๆ คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูอนุบาลที่สอนเด็กอายุระหว่าง 5-6 ปี ปีการศึกษา 2541 ในเขตกรุงเทพมหานคร ของสังกัดต่างๆ คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเจาะจง เลือกโรงเรียนมาสังกัดละ 1 โรงเรียน รวม 5 โรงเรียน และเลือกครูโรงเรียนละ 1 คน รวม 5 คน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือการวัดพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์

3.1.1 ศึกษาเครื่องมือการวัดพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยบรรยากาศจริยธรรมทางสังคมในโรงเรียน 3 รูปแบบ ของ DeVries, Haney และ Zan (1991) และศึกษารหัสและคู่มือการลงรหัส พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่สร้างโดย DeVries, Haney และ Zan (1991)

3.1.2 แปลและเรียบเรียงการใช้เครื่องมือวัดระดับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูจากในข้อ 1 เป็นภาษาไทย เครื่องมือที่ใช้ประเมินระดับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูที่ใช้ในการวิจัย

3.1.3 สร้างคู่มือการลงรหัสพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน และด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน จากการแปลรหัสและคู่มือการลงรหัสจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่สร้างโดย DeVries, Haney และ Zan (1991) ซึ่งมีลักษณะเป็นรหัสที่แบ่งพฤติกรรมออกเป็น 2 ด้าน คือรหัสพฤติกรรมด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน

(Negotiation Strategies : NS) แบ่งเป็น 4 ระดับ ระดับ 0 จำนวน 4 รหัส ระดับ 1 จำนวน 32 รหัส ระดับ 2 จำนวน 21 รหัส และ ระดับ 3 จำนวน 7 รหัส มีรหัสทั้งสิ้น 64 รหัส และเป็นรหัสพฤติกรรมด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน (Shared Experiences :SE) แบ่งเป็น 4 ระดับ ระดับ 0 จำนวน 3 รหัส ระดับ 1 จำนวน 7 รหัส ระดับ 2 จำนวน 14 รหัส และระดับ 3 จำนวน 3 รหัส มีรหัสทั้งสิ้น 27 รหัส โดยในแต่ละรหัสจะอธิบาย ลักษณะการกระทำ หรือคำพูดที่ครูแสดงต่อนักเรียนที่แสดงถึงรหัสนั้นๆ ซึ่งคู่มือการลงรหัส นี้ได้เสนอแนวทางในการสังเกตพฤติกรรม ทำให้ผู้ใช้รหัสได้เข้าใจพฤติกรรมที่สะท้อนถึง รหัสได้ชัดเจนและถูกต้อง

3.1.4 สร้างแบบบันทึกพฤติกรรมเพื่อใช้ถอดความจากวิดีโอทัศน์และสร้างแบบบันทึกผลคะแนน เพื่อใช้ในการบันทึกสำหรับการลงรหัสของข้อมูลที่ได้จากการถอดความจากวิดีโอทัศน์

3.1.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงทางโครงสร้าง เนื้อหา ความถูกต้องในการแปลเป็นภาษาไทย ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3.1.6 การหาความตรงและความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรม

3.1.6.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยต้องศึกษาการลงรหัสพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม จนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกันในพฤติกรรมที่สังเกต จากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกการลงรหัสกับผู้ทรงคุณวุฒิ จนเกิดความเชี่ยวชาญ

3.1.6.2 การหาความเที่ยงในการสังเกตพฤติกรรมและการลงรหัสพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย โดยการบันทึกวิดีโอทัศน์การสอนของครูที่มีชั่วโมงตัวอย่างเป็นเวลา 1 ชั่วโมง แล้วให้ผู้วิจัยกับผู้ช่วยวิจัยสังเกตลงรหัส แล้วนำผลที่ได้มาทดสอบค่าความเที่ยงในการสังเกตของ William A. Scotch (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) โดยกำหนดให้ค่าความเที่ยงในการสังเกตพฤติกรรมและการลงรหัสมีค่าไม่ต่ำกว่า .70 หรือ 70 %

3.2 เครื่องมือในการจัดโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) มีแนวทางในการกำหนดชนิดของเครื่องมือดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกลุ่มแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972)

3.2.2 สร้างกรอบแนวคิดในการจัดประเภทโรงเรียนตามแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) ได้แก่ แนวคิด จุดมุ่งหมาย หลักสูตร การจัด

กิจกรรม บทบาทครู สื่อ และการประเมินผล และสร้างคู่มือการจัดโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดของ Kohlberg และ Mayer (1972)

3.2.3 กำหนดวิธีการที่จะศึกษา ได้แก่ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการศึกษาจากเอกสาร

3.2.4 กำหนดชนิดของเครื่องมือในการจัดประเภทโรงเรียนอนุบาล 2 ชุด คือ

3.2.4.1 แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) และการสร้างแบบสังเกต
- 2) กำหนดลักษณะของการบันทึกในแบบสังเกตโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับธรรมชาติของข้อมูล คือ กำหนดให้เป็นแบบจดบันทึก (Anecdotal)
- 3) ดำเนินการสร้างแบบสังเกตตามกรอบความคิดที่กำหนดไว้ คือ ด้านการจัดกิจกรรม บทบาทครู และสื่อ โดยแบบสังเกตที่สร้างจะมีลักษณะแบบจดบันทึก
- 4) นำแบบสังเกตไปทดลองบันทึกการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่มีคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับประชากรแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการใช้ แล้วนำมาปรับปรุง
- 5) นำแบบสังเกตที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมทางเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.4.2 แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาลเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) และการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 2) กำหนดลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Open Ened)
- 3) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยสร้างกรอบแนวคิดและประเด็นในการสัมภาษณ์ ได้แก่ แนวคิด จุดมุ่งหมาย หลักสูตร การจัดกิจกรรม บทบาทครู สื่อ และการประเมินผล แบบสัมภาษณ์ที่สร้างจะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบ ความตรง และความครอบคลุมตามเนื้อหา และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

5) ทดลองสัมภาษณ์ครูอนุบาลที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับ
ประชากร แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง
ประเด็นและการใช้ภาษาในการสัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยเข้าไปติดต่อพูดคุยกับครูประจำชั้นที่ผู้บริหาร โรงเรียนได้เลือกไว้เพื่อ
สร้างความคุ้นเคย

4.2 ผู้วิจัยทำการสังเกต สัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการ
สอนจากครูประจำชั้น แล้วทำการบันทึกลงในแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการ
จัดการเรียนการสอน

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และจากการศึกษาเอกสารมาสรุปลงใน
แบบสรุปการจัดแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972)

โดยหากพบว่ามีข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และจากการศึกษาเอกสารไม่ตรงกัน
ผู้วิจัยจะชี้แจงจากสิ่งที่พบจากการสังเกตเป็นหลัก เนื่องจากเป็นสิ่งที่ปฏิบัติจริง

4.4 ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกพฤติกรรมกรรมการสอนของครูโดยใช้กล้องวิดีโอ โดย
แต่ละคนใช้เวลาในการสังเกต 10 วัน ช่วงเวลา 8.30-11.30

4.5 นำภาพและเสียงที่ได้จากการบันทึกวิดีโอมาถอดข้อความแล้วบันทึกลงใน
แบบบันทึก

4.6 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยคู่วิดีโอทัศน์ร่วมกันเพื่อถอดรหัสพฤติกรรมจรรยาบรรณทางสังคม
จากท่าทาง คำพูดและสีหน้าของครู

4.7 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 6 และ ข้อ 7 มาลงในตารางแบบบันทึกผลคะแนนความถี่
ของพฤติกรรม โดยแยกออกเป็นความถี่ของพฤติกรรมแต่ละรหัส

5. วิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมจรรยาบรรณทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์
ในการสอนของครูอนุบาล ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกวิดีโอการการสอนใน
ห้องเรียนของครูอนุบาลที่แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนของ
แต่ละสังกัดมาวิเคราะห์ โดยใช้ความเรียงประกอบตาราง แสดงค่าร้อยละในแต่ละด้าน
แต่ละระดับ และแต่ละรหัส

5.2 การวิเคราะห์การจัดประเภทของโรงเรียนอนุบาล โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบ
สังเกตและแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้ความเรียงประกอบตารางโดยแสดงค่าความถี่
และค่าร้อยละ

6. สรุปและอภิปรายผล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับระดับจริยธรรมทางสังคมของครูระดับอนุบาลในด้านการสอน
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครู ให้มีระดับการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย